

ERRAUSTEGIAREN ZORRA

NEGOZIO TXARRA GIPUZKOAKO HERRIENTZAT

Udazken honetan esleituko du Gipuzkoako Hondakinen Partzuergoak Zubietako errauskailuaren lehen fasea. Udazken honetan ere, hainbat udalerrik esku artean izango dute partzuergotik ateratzeko azterketa. Proiektuaren kostuak –mila milioi eurotik gora– eta hori pagatzeko ezarriko diren baldintza gogorrek, hankaz gora jarriko dute hondakinen kudeaketa jasangarrirantz udalerrri horietan orain arte egindako lana. Herritarrak prest al daude ondorengoei halako zorra uzteko?

Urko Apaolaza Avila

@urkoapaolaza

Herritar asko bakantzetarako –edo udako behin-behineko lanaldia hasteko– zenbat egun geratzen ziren kontatzen ari zirela, data bat gorriz markatu zuen Gipuzkoako Hondakinen Kontsurtzioak (GHK) egutegian: uztailearen 28a. Ikasurteko azken aurreko eguna aukeratu zuen ikasurteko erabaki inportantea hartzeko, Zubietako erraustegiaren eraikuntza eta gestioa esleitzeko baldintza-pleguak onartzea.

Bateko Gipuzkoa Zutik-en protesta baketsu eta ikusgarriak, besteko GuraSOS elkartearen eta osasunaren aldeko mediku taldearen kritikak, errausketaren kontrako mugimenduak estualdian sarturik zituen uda hasieran Gipuzkoako Aldundiko arduradunak. Uztaile amaieran jende gehiena hondartzan izango zela aurreikusi zuen agian GHK-k –Zubietako proiektua bultzatzen dabilen sozietate publikoa da, Aldundiaren eta udal mankomunitateen artean osatua–, baina hala ere ehunka lagun bildu zi-

ren Donostian izara zuriak hartuta *Zuen negozioa, gure minbizia* lelopean, “Gipuzkoan inoiz egin den diru xahuketa handienetako bat” salatzen.

Hori gertatu bitartean, askoz ohar-kabeagoan igaro ziren hainbat udalerritan ematen ari ziren mugimenduak, 200.000 tona zaborrentzako erraustegiaren proiektuak zertara lotuko zituen jakin ostean.

Hitz modernoak, formula zaharra

Hondakinen kudeaketa udalerrien eskumenekoa da eta horiek mankomunitateetan bildu izan dira. Gero hondakinen kontsurtzioa sortu zuten, hark berriz 2007an GHK sozietatea, erraustegia eraikitzeko. Zentralizatze bidean emandako urratsei, pribatizatzerantz emango direnak gehitu behar zaizkie. Partzuergoaren planaren arabera, 35 urtez kontratista baten esku geratuko dira erraustegia eta herritarren hondakinak. Aldundiko arduradunek *public*

-private partnership edo “adiskidetasun publiko-pribatu” bezala deskribatu dute operazioa.

Ingeleseko hitzez jantziriko formula zahar eta aski ezaguna da. Enpresak zerbitzu publiko bat bereganatuko du, eta errentagarria suertatzen ez bazaio administrazioak bermatuko dizkio etekinak, horretarako herritarrei oinarrizko beste zerbitzu batzuk eskaini behar ez badizkio ere. Halakoez ondo dakite Tesalonikan uraren defentsan ari direnek, Txilen pribatizaturiko pentsioak berreskuratu nahian dabiltzan herritarrek, edo Artxandako tunelak igarotzen dituzten auto-gidarien eta bizkaitarren poltsikoek.

GHK-k uztaileko bilera erabakigarria egin aurretik, erraustegiaren esleipenak gipuzkoarrei jarriko dien motxila astunaren berri bagenekien prentsaren bidez: mila milioi eurotik gorako kostua, %10,5eko interesa enpresentzat (ikus 26. orrialdeko grafikoa), erabileran bai-

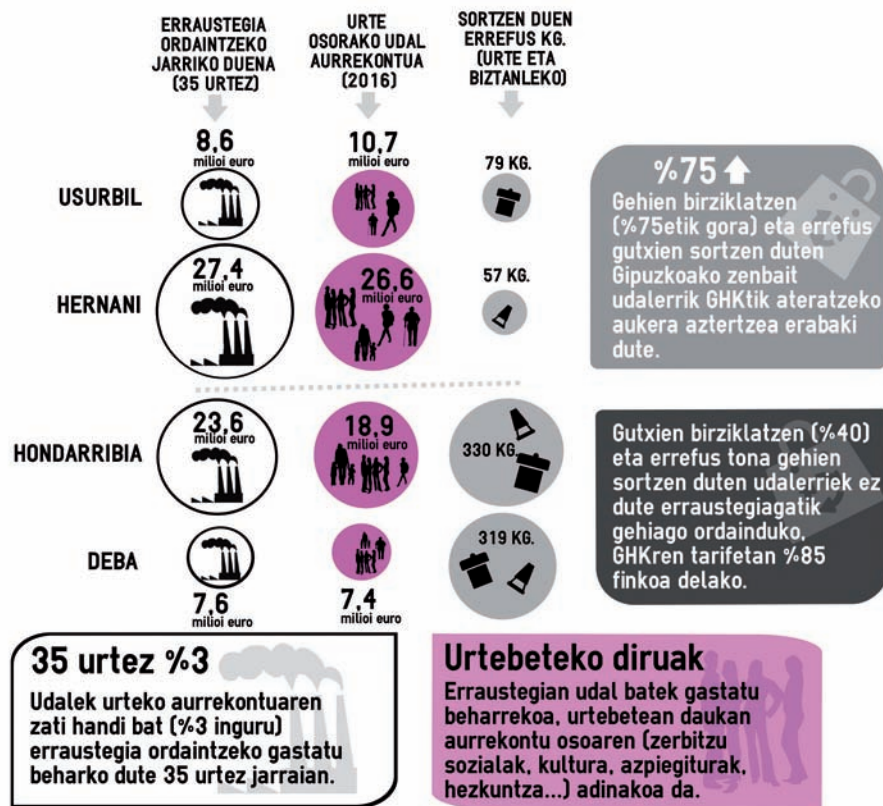

Uztailaren 28an Donostiako Gipuzkoa Plazan ehunka lagun bildu zen, modu ikusgarrian salatzeke GHK-k Zubietako eraustegia eraikitzeke emandako urratsa. Hondakinen partzuegoak udazkenean onartu nahi du azpiegituraren esleipena.

ARGAZKI PRESS / JUAN CARLOS RUIZ

ERRAUSTEGIA

Zenbat ordainduko dute udalerriek?

no tarifa bakarrean oinarritutako kuota bidegabeak... Ba al dago inor horrelako klub bateko kide izan nahi duenik?

Deloitte aholkularitza etxeak GHK partzuergoarentzat egindako azterketa batek are argiago utzi du nola amarratu nahi dituzten udalak erraustegira. Hamar orrialdeko fiskalizatze txostenean dioenez, Zubietako plantaren eraikuntza eta kudeaketak sorturiko zorra "derrigorrez eta lehen-tasunez" ordaindu behar izango dute Gipuzkoako udalek 35 urtez, beste edozein gasturen aurretik.

Erraustegia ustiatuko duen enpresa pribatuak "salvaguarda" gehiago ere izango du gure hondakinetatik negozioa egingo duela ziurtatzeko. Udal batek partzuergoak inposatutako tarifa ordainduko ez balu, Aldundiak beste kontzeptu batzuetatik "kitatuko" dio dirua -foru funtsetik jasotzen dute uda-

lek urteko aurrekonturako diru poltsa handiena-. Gainera, ezin izango dizkio hondakinak beste inori saldu, merkeagoa eta hobeagoa izanagatik ere. Eta partzuergotik ateratzea erabakiz gero? Berdin ordaindu beharko du zorra, baita banantzeak gainerako udalei sorturiko kalteordaina ere.

Partzuergoan sartzeara posible bada, irteera ere bai. Erraustegiaren esleipena ez da oraindik sinatu eta hainbat udalek iragarri dute aztertuko dutela aukera hori

Baina sartzeara posible bada, irteera ere bai. Esleipena ez da oraindik sinatu eta hainbat udalek iragarri dute aztertuko dutela aukera hori. Hondakin kudeaketan pauso esanguratsuak eman dituzten herriak dira, birziklapen tasa oso altuak dituzte, biztanleko errefus kilo gutxi sortzen dute eta Europako erakundeek eredu garrantzatu jarri dituzte behin baino gehiagotan. "Usurbilek %83tik gora birziklatzen du, nolatan ez dugu ba aukera hori aztertuko?", dio Xabier Arregi Usurbilgo alkateak.

Zubietan erraustegia egin behar den tokitik oso gertu dagoen Usurbilen (6.000 bizt.) proiektu horren kontrako borrokan nabarmendu izan dira herri-tarrak. Urriaren 21etik 23ra erreferenduma antolatu dute, erraustegiaz Gipuzkoan egingo den lehena: "Oso aintzat hartuko dugu emaitza -dio Arregik- herri-tarren hitza agindu zehatza delako guretzat". Uztailearen 26an udal plenoak mozioa onartu zuen esanez Usurbilek Gipuzkoako "hondakin arkitektura instituzionalean" ez duela tokirik, eta batzorde bat sortzea erabaki zuen aztertze tekniko, juridiko eta ekonomiko nola atera daitezkeen San Marko mankomunitatetik. Batzorde horrek memoria bat aurkeztuko du "bi hilabete epean, gehienez ere".

Gauza bera onartu zuten Oiartzunen eta Zaldibian, baita Hernanin ere, hor azterketa udalak berak hartu du bere gain ordea. Abiadura eta tempoak ondo neurtu behar diren aldagaiak dira asuntxo honetan: enpresek hemendik aste gutxi arte dute konkurtsora aurkezteko epea eta partzuergoak obrak urri hondarrean esleitu nahi ditu.

Zama ekonomiko itzela

Udalerririk horien *exit*-a gauzatuko balitz, GHK-ko barne orekan zer eragin izango duen jakitea zaila da, baina bistan da beste bazkideei are astunago egingo zaiela errauskailua eraiki eta mantentzea. Eta lehendik aurreikusitako zama ekonomiko ez da nolana hinkoa, ARGIAK eskuratu ahal izan duen dokumentu baten arabera.

Gipuzkoako udal kontu-hartzaile batek simulazioa egin du, lurraldeko herri guztiek 35 urtean, eta urtero, erraustegiagatik ordaindu beharrekoa zein den jakiteko. Horretarako mila milioi euroko zifra "kontserbadorea" hartu du aintzat, enpresek esleipenean beheranzko es-

NORK ERABAKITZEN DU?

Gipuzkoako Hondakinen Kontsorzioan ordezkatuak daude Aldundia eta udalak mankomunitateen bidez. Baina GHK-ko batzarretan denek ez dute pisu eta erabaki ahalmen bera, pisu demografikoaz gain, mankomunitatea zein alderdi politikoren kontrolpean dagoen funtsezkoa da balantzak alde batera edo bestera egiteko. Uztailaren 28n erraustegiaren baldintza-pleguak onartzearen alde 89,7 boto egon ziren (grisez) eta kontra 10,3 baino ez (arrosaz), beheko zerrendan ikus daitekeenez.

Jose Ignacio Asensio. Gipuzkoako Aldundia. (PSE) 👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍
 Imanol Lasa. Gipuzkoako Aldundia. (EAJ) 👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍
 Felix Asensio. Gipuzkoako Aldundia. (PSE) 👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍
 Jaime Dominguez-Macaya. San Marko. Donostiako udala. (EAJ) 👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍
 Miguel Angel Diez. San Marko. Donostiako udala. (PSE) 👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍
 Mikel Pagola. San Marko. Urrietako udala. (EAJ) 👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍👍
 Iosu Arraiz. Debabarrena. Elgoibarko udala. (EAJ) 👍👍👍👍
 Josebe Astigarraga. Debabarrena. Mutrikuko udala (EAJ) 👍👍👍👍
 Arcadio Benitez. Debabarrena. Eibarko udala (PSE) 👍👍👍👍
 Lander Arregui. Debagoiena. Bergarako udala (EAJ) 👍👍👍👍
 Unai Elkoro. Debagoiena. Aretxabaletako udala (EAJ) 👍👍👍👍
 Maria Ubarretxena. Debagoiena. Arrasateko udala (EAJ) 👍👍👍👍
 Aitor Aldasoro. Sasieta. Beasaingo udala (EAJ) 👍👍👍
 Asier Garro. Sasieta. Itsasondoko udala (EH Bildu) 🗳️🗳️🗳️
 Mikel Serrano. Sasieta. Zumarragako udala (PSE) 👍👍
 Josu Amilibia. Tolosaldea. Adunako udala (EH Bildu) 🗳️🗳️
 Amaia Azkue. Tolosaldea. Berastegiko udala (EH Bildu) 🗳️🗳️
 Unai Iraola. Tolosaldea. Alegiko udala (EH Bildu) 🗳️🗳️
 Igor Iturain. Urola Kosta. Aiako udala (EAJ) 👍👍👍
 Aitor Urresti. Urola Kosta. Getariako udala (EAJ) 👍👍👍
 Mikel Goenaga. Urola Kosta. Zarauzko udala (EH Bildu) 🗳️🗳️🗳️
 Aitor Bereziartua. Urola Erdia. Azpeitiko udala (EH Bildu) 🗳️
 Ana Azkoitia. Urola Erdia. Azkoitiko udala (EAJ) 🗳️
 Xeberu Agirretxe. Urola Erdia. Errezilgo udala (EH Bildu) 🗳️
 Cristina Laborda. Txingudi. Irungo udala (PSE) 👍👍👍
 Xabier Iridoy. Txingudi. Irungo udala (EAJ) 👍👍👍
 Juan Mª Altuna. Txingudi. Hondarribiko udala (EAJ) 👍👍👍

kaintzak egingo dituztelakoan –nahiz eta askok ziurtzat ematen duten amaieran proiektuaren kostua askoz handiagoa izango dela; Deloitte berak 1.407 milioi eurokoa izango dela dio–.

Simulazioaren arabera, adibidez, Donostiak 7,4 milioi euro jarri behar du urtero 2051 arte hondakinak erretzeko, Tabakalerari ematen diona halako hiru. Zumarragak 13 milioi euroko faktura ordaindu beharko du oro-

tara epe horretan, Arcelorrek altzairu planta irekita mantentzeko Jaurlearitza eskatzen zion kopuruaren adina. Gipuzkoako herri demografikoki txikienean, Gaintzan, bere 120 biztanleek 167.000 euroko hipotekari aurre egin behar izango diote hemendik aurrera. Hernanin berriz, erraustegiarentzat urtero gastatu beharreko 780.000 euroekin udalak etxetzeko laguntza zerbitzua ordaindu dezake, bertako Zero Zabor

INAKIBEREZIARTUA

ENBALAJEAK
BILTEGIRATZEA ETA LOGISTIKA
ZERRA ETA ERAIKUNTZA

25 urte baino gehiago paketatze
industrialaren sektorean

Jauregi auzoa, 75
Hernani (Gipuzkoa)
☎ 943 552 828
www.inakibereziartua.com
mjm@inakibereziartua.com

11itzulpen

EUSKARATIK
INGELESERA
ZUZEN

INGELESETIK
EUSKARARA
ZUZEN

<http://www.11itzulpen.eus>

info@11itzulpen.eus

Skype:
11itzulpen (34) 699 433 121

INTERESDUNAK

Erraustegiaren konkurtsora aurkezteko asmoa agertu duten enpresak

GHK-ren esleipenarekin %10,5eko interesa ziurtatuta izango luke erraustegia eskuratzen duen enpresak. Gutxienez hamar konpainiak agertu du konkurtsora aurkezteko asmoa, baina baliteke euren edo gehiagoren artean aliantzak egitea.

126 MILIOI EUROKO IRABAZIAK ERRAUSTEGITIK

Enpresa ustiatzaileak udalerriei kobratutako tarifak izango ditu diru-iturri. Beste negozio lerroan "bazterrekoak" izango dira, GHK-k dioenez.

taldearen arabera. Baina talde honek beste kalkulu batzuk ere egin ditu Hernaniko kasurako, hainbat datu eskuan hartuta.

Badira sei urte Hernanin (19.000 bizt.) hondakinak jatorrian sailkatzeko atez ateko bilketa sistema jarri zutela. Geroztik %75etik gorako birziklapen tasa dauka eta auzo-konposta ere herriko toki gehienetara hedaturik dago. Baina emaitza berak dituzten beste herri batzuen kasuan bezala, GHK-k ahalegin hori zigortu egiten du saritu beharrean: errefusaren tarifa %11 igo du partzuergoak, eta aldiz hondakin organikoarena %77. Eta hala ere, Hernaniri askoz karuago aterako litzaioke erraustegia izatea oraingo sistemarekin jarraitzea baino, zehazki 21 milioi euro gehiago.

"GHKren kudeaketa ereduaz ez da jasangarria inorentzat eta gutxiago ondo egiten duten udalentzat –dio Hernanin Zero Zabor taldeak darabilen lan-dokumentu batek-. Oso denbora laburrean hankaz gora joango da azken sei urteotan oso emaitza onekin landu dugun ereduaz". Hernaniarrek osasunean eta zerbitzuetan ez ezik, lanpostuen galeran –Manu Robles Arangiz fundazioak ikertu duenez, 7.000 enplegu sor daitezke EAEn eta 900 Nafarroan hondakin guztiak jatorrian sailkatuz gero– eta

euren poltsikoetan ere nozituko dute erraustegiak utziko duen zuloa, familia bakoitzak udalari ordaintzen dion zaborraren urteko tasa 95 euro izatetik 300 euro izatera igaro baitaiteke.

Martxoaren 2an Ermuko alkate Carlos Totorikak galdera egin zion partzuergoari ea erakundetik irtetea zenbat kostako litzaiokeen Bizkaiko udalerriri –Bizkaian dagoen arren Debabarreneko kide da–, hondakinak Zabalgarbira eramatea merkeago izango zutelakoan. GHK-k prezioa jarri eta haren presidente eta Ingurumen diputatu Jose Ignacio Asensiok jakinarazi zion: 9 milioi euro. Zakuan sartu zituen, besteak beste, erakundeak orain arte pilatu duen zorra –bankuekin sinaturiko swap ezagunak

Hernani erraustegiagatik urtero gastatuko dituen 780.000 euroekin udalak etxez etxeko laguntza zerbitzua ordaindu dezake, bertako Zero Zabor taldearen arabera

barne-, baina baita Zubietako erraustegia eraiki eta ustiatzeak hurrengo bi hamarkadetan eragingo dituen gastuak ere, oraindik esleitu gabe dagoen arren.

Zifra desorbitatu hori mezu garbia izan zen GHK abandonatu nahi duten guztientzat. Hernanin Zero Zabor taldeak hainbat iturriarekin kontrastatu duenez, ordea, 1,4 milioi euroan errenditu daiteke kopurua Hernaniren kasuan, eta asko jota 2 milioitan. Izan ere, kitapenean etorkizuneko inbertsio eta zorrak sartzeari legezkoa ote den oso zalantza dago. Talde honen esanetan "merezi du kudeaketa propioaren alde egitea eta GHKtik irtetea. Han segitzea ruina bat da Hernanirentzat".

Lubaki juridikoa prestatzea da orain, beraz, partzuergoaren saretik irten nahi duten udalen zeregin nagusietakoa. Biharamunean hondakinei zein aterabide eman ez dirudi teknikoki hain gaitza izango denik, kudeatu beharreko errefus kopurua murrizta baita beste herri batzuekin alderatuta. Barruan geratzen direnek, erraustegiak utzitako zorraz gain, proiektuaren bigarren fasearen inkoignitei egin beharko diete aurre. ■

Irakurri artikulua ingelesez, argia.eus/english helbidean.